

Verslag - Stakeholdergesprekken Vaarweg baggeren + Herstel eilanden Amstelmeer

Data overleggen

- Dorpsvereniging Van Ewijcksluis, 14 december 2020 (Sylvia van Laar, Jeroen de Nooijer)
- Belangenvereniging Oostpolder, 6 januari 2021 (Henk Geerligs, Ank van der Horst)
- Watersport, 15 december 2020
(Watersportvereniging Amstelmeer, Watersportcamping Lutjestrand, Strandthuys Lutje, Leerwindsurfen.nl + suppen, Kitesurfvereniging, Marine Watersport Vereniging, Watersportvereniging Anna Paulowna (schriftelijk))
- LTO, 18 december 2020 (Wim Mostert, Simon Wilms)
- Natuur, 7 januari 2021 (Natuurvereniging Wierhaven, Henk Schobben)
- Beroepsvissers (schriftelijk)
- Hengelsportvereniging Hollands Kroon (schriftelijk)
- Direct omwonenden oude tankstation, Camping 't Loze vissertje, bewoners 2 woonarken (1 woonark is niet nog niet gelukt om telefonisch contact te krijgen))
- Openbare digitale informatiebijeenkomsten op maandag 14 januari en donderdag 16 januari 2021 (totaal 16 deelnemers, omwonenden/belangstellenden/gebruikers Amstelmeer, WSV Lutje, aannemer Klein Wieringen, omgevingsmanagers dijkversterking HHNK, gemeenteraadslid Hollands Kroon)
- Aanwezig bij alle gesprekken: Steven Westerman (Hoogheemraadschap Holland Noorderkwartier), Neeltje Annink (Landschap Noord-Holland)

Verslag verzonden aan allen per mail (omwille van de privacy worden email-adressen niet openbaar vermeld)

Verslaglegging door Neeltje Annink / Steven Westerman

In verband met Corona zijn de gesprekken digitaal gevoerd, in kleine thematische groepen. In de periode december 2020 t/m januari 2021. De openbare bijeenkomsten zijn aangekondigd in de krant en via social media. De algemene presentatie is toegevoegd als bijlage.

Reacties algemeen

- 'Mild' plan. Weinig tot geen nadelige gevolgen voor de omgeving. We nemen dit ter kennisgeving aan.
- Prettig dat er wordt gebaggerd, ook voor de ingang van de Haukeshaven.
- Herstel van de eilanden is belangrijk voor de natuur. Prachtig plan.
- Combinatie van baggeren en herstel van de eilanden is duurzaam, kostenbesparend en scheelt veel zwaar verkeer over de weg naar baggerdepots.
- Doordat de verstoringgevoelige natuur wordt geconcentreerd aan de westzijde van het meer, wordt er geen (extra) spanning gecreëerd tussen natuur en waterrecreatie. Aan de westkant wordt minder gevaren; wedstrijden worden aan de andere hoek van het meer georganiseerd i.v.m. de wind.
- De aanleg van de eilanden kost veel geld. Positief is dat wat er al ligt, wordt hersteld.
- We verwachten weinig hinder.
- Complimenten voor zorgvuldigheid en moeite qua afstemming.

Vragen & antwoorden

BAGGEREN VAARWEG

Heeft het 'verlagen' van de ondiepte voor de havenmond effect op de aanslibbing van de Haukeshaven? Door de haven loopt een vaarweg die ook de aanvoerroute is waarlangs zoet water vanuit het IJsselmeer wordt ingelaten in het Amstelmeer; HHNK is verantwoordelijk voor het op diepte houden van de vaarwegen en het profiel t.b.v. de doorstroming¹. In 2019 is deze gepeild en was nog voldoende op diepte. De combinatie van de 'doorspoeling' bij het

Verslag - Stakeholdergesprekken Vaarweg baggeren + Herstel eilanden Amstelmeer

inlaten van zoet water en het 'weghalen' van de bult kan ervoor zorgen dat bagger uit de haven makkelijker wordt meegevoerd richting het Amstelmeer.

Is de baggerkwaliteit wel in orde? In het verleden is er licht verontreinigde bagger uit Den Helder gestort. De verontreinigde bagger is destijds gestort in de diepere delen; hier wordt niet gebaggerd. In opdracht van het hoogheemraadschap is een waterbodemonderzoek uitgevoerd voor de locaties waar gebaggerd gaat worden. Hieruit blijkt dat de baggerkwaliteit goed is en geschikt om te gebruiken voor de eilanden. De bagger is hoofdzakelijk zand.

Is er een risico dat het Amstelmeer verder verzilt door de zoute bagger? Het Amstelmeer is van oorsprong zout en door druk van de zee komt er nog altijd zoute kwel onder de Amsteldiepdijk door. Zout water is zwaarder dan zoet water. Het water in het Amstelmeer in de vaargeulen is daardoor zouter dan boven in het meer. Bij het baggeren zal er wat zout mee komen. Dit zal snel uitspoelen en weer terug zakken naar de bodem van het meer en/of bij flinke neerslag worden weggespoeld tijdens het spuien. Gelet op de totale hoeveelheid water in het meer is dit kortdurende effect verwaarloosbaar. Het chloridegehalte in het meer wordt structureel gemonitord met een zoutmeter op de Haukessluis; via de sluis wordt zoet water ingelaten als het water te zout wordt. Het brakke water wordt geloosd op de Waddenzee via spuisluis Oostoever. Tijdens de uitvoering van het baggerwerk zullen aanvullende zoutmetingen worden vereist als onderdeel van het contract met de aannemer; mocht er een zoutwolk vrijkomen, dan kan die aan het eind van de werkdag worden weggespoeld.

HOOGWATERVLUCHTPLAATSEN & BROEDEILANDEN

Waarom worden er binnendijs hoogwatervluchtplaatsen en broedeilanden aangelegd en niet buitendijs (bijvoorbeeld vergroten schorren)? Het Balgzand is Natura 2000 gebied met een zeer hoge waarde, o.a. vanwege het voedsel in de wad bodem. Ondanks diverse inspanningen is tot op heden nog geen effectieve manier gevonden om predatie door vossen en bruine ratten op de Schorren te beperken. Het Amstelmeer, net aan de andere kant van de dijk, is een meer kansrijke plek om veilige hoogwatervluchtplaatsen en broedgelegenheid te realiseren. Parallel hieraan wordt onderzoek gedaan om het broedsucces op de Schorren omhoog te krijgen.

Het broedeiland met rechte randen is onnatuurlijk; waarom kiest LNH hiervoor? Het is een noodgreep; als we niets doen, dan worden er steeds minder jonge wadvogels vlieg-vlug (in 2020 zijn er op het Balgzand geen jonge vogels vliegvlug geworden als gevolg van predatie). Vroeger was de Noordkop een groot en dynamisch Waddengebied, met uitgestrekte kwelders en krekens. Om veilig te kunnen wonen en om voedsel te produceren heeft de mens de kwelders ingepolderd en de dynamiek in de vorige eeuwen grotendeels aan banden gelegd. Natuurgebieden hebben helaas niet meer de robuustheid die ze van oorsprong wel hadden om bijvoorbeeld predatie door vossen of een zomerstorm te 'doorstaan'. Ook komen er steeds meer soorten predatoren bij, zoals de steenmarter en is de balans in die gebieden weg.

Hoe wordt voorkomen dat de 'gracht' rondom het broedeiland dichtslibt en vossen toch op het eiland kunnen springen? Een aantal inrichtingsmodellen zijn getoetst in een stromingsmodel. Hieruit blijkt dat het gekozen model qua hoofddopzet stabiel is. In de technische uitwerking wordt nog nader getoetst of aanvullende bescherming van de randen van de 'gracht' wenselijk is. Wel kan een normale baggeraanwas worden verwacht (eens per 10 tot 15 jaar baggeren). De diepte van de 'gracht' zal periodiek worden gepeild en indien nodig zal er worden gebaggerd. Het periodiek baggeren (bijvoorbeeld met een baggerspuit) komt de dynamiek van het gebied ten goede.

Hoe zorgt LNH ervoor dat de slikkige platen openblijven? De slikkige delen staan jaarrond net onder water. Het plasje in de bestaande Verzakking is de referentie qua maaiveldhoogten. Verwachting is dat riet zich onder de bestaande omstandigheden (o.a. tegennatuurlijk waterpeil) niet zal vestigen². Uit het stromingsmodel blijkt daarnaast dat in de ondiepe delen de bodem door wind en golven steeds licht in beweging zal zijn, wat vestiging van planten tegengaat. De overstromingsgraslanden langs de randen zullen jaarlijks worden gemaaid.

Verslag - Stakeholdersgesprekken Vaarweg baggeren + Herstel eilanden Amstelmeer

Er worden veel inspanningen gedaan om veilige rust- en broedgelegenheid voor vogels te creëren, maar is dit wel de moeite waard gelet op de risico's? Ja, het is noodzakelijk om te zorgen dat er een gezonde populatie wadvogels blijft bestaan. Het is 1 onderdeel van het project Wij & Wadvogels, een pakket van verschillende maatregelen (fysiek, voorlichting en monitoring) die samen moeten zorgen voor een duurzame instandhouding van de wadvogels die horen bij de Waddenzee. We denken dat we met dit nieuwe concept voor een broedeiland de risico's (predatie, verstoring, onderhoud) grotendeels beperken.

Is het broedeiland ontsierend in het landschap? Het broedeiland steekt 1 tot 1,5 meter boven het water uit, dat is vergelijkbaar met de hoogte van de stortstenen dammen (na onderhoud) en lager dan riet. Het landschap behoudt haar open karakter. Voor de randen zal gekozen worden voor een materiaal en kleurstelling met een natuurlijke uitstraling die past bij de omgeving.

Worden de opnieuw ingerichte eilanden geen ganzen-paradijs? Is er een risico dat ganzen de wadvogels verdringen? De Noordkop heeft een enorme aantrekkingskracht op ganzen door de aanwezigheid van een groot zoet meer om te rusten en broeden in combinatie met landbouwgebieden waar volop voedsel is te vinden. Zowel agrariërs als natuurterreinen ondervinden daar schade van. Overal worden ganzen groot die vervolgens hun weg kunnen vinden naar het Amstelmeer en omgeving. Ook op de bestaande Verzakking zitten regelmatig groepjes ganzen. Niet kan worden uitgesloten dat ook groepjes ganzen in het nieuwe deel van de eilanden zullen gebruiken. Vogeltellers zien de ganzenpopulatie stabiliseren. Voor de wadvogels willen we die zo open mogelijk houden; ganzen vinden kale gebieden niet aantrekkelijk om te broeden. Op de eilanden houdt Landschap Noord-Holland vanuit haar eigen doelstellingen en als goede buur voor de agrariërs de populatie op de eilandjes zo goed mogelijk onder controle door twee keer per jaar eieren te prikken of dompelen (totaal ca. 7000 eieren per jaar). Inschatting is dat, ondanks eventuele ganzen, duizenden wadvogels de nieuwe ingerichte gebiedjes snel zullen weten te vinden. Bij de oorspronkelijke aanleg van de eilanden was dat ook al het geval.

Zorgt de verondieping van de eilanden voor een toename van de blauwalgen problematiek op het meer? We verwachten dat verondieping van de eilanden niet gaat zorgen voor een verslechtering. De eilanden zijn nu ook al ondiep. Er komt straks meer oppervlak 'land' waar zich geen blauwalg meer kan vormen. Bij De Verzakking zal een instelbare stuw worden geplaatst om te zorgen dat het water voldoende in beweging blijft.

Zorgt de vogelpoep voor toename van de fosfaatbelasting van het meer en daardoor voor toename van de kans op blauwalgen? Het Amstelmeer is een verzamelpunt van nutriëntrijk water uit landbouwgebieden en industrie. De bijdrage van vogelpoep is verwaarloosbaar op de totale belasting van het meer.

HINDER

Welke hinder kunnen omwonenden verwachten? Of werkzaamheden worden ervaren als hinder, is erg persoonlijk. De aanvoer van materiaal en materieel en de werkzaamheden zullen hoofdzakelijk vanaf het water plaatsvinden. Zwaar bouwverkeer blijft zeer beperkt. Reguliere werktijden zijn tussen 7.00 - 19.00 uur. De aanvoer van stortsteen vindt plaats over water. De bagger wordt opgezogen en via lange leidingen in de eilanden geperst; dat maakt een zoemend geluid. Veelvuldig af en aan rijden om bagger naar een depot te brengen is niet aan de orde. De eilanden zullen in een aantal weken worden afgewerkt met graafmachines. Vaarwegen blijven beschikbaar. Baggerleidingen zullen worden gemarkeerd zodat ze goed zichtbaar zijn voor watersporters. De realisatieperiode is ongeveer 1,5 jaar; verwachting is dat slechts een deel van die tijd daadwerkelijk werkzaamheden plaatsvinden. De exacte planning wordt rond de zomer bekend, zodra er een aannemer is geselecteerd.

Welke geluidhinder kunnen omwonenden en de camping (april t/m oktober geopend) verwachten? Ervaring bij baggeren in de boezem is dat mensen vaak niet in de gaten hebben dat er een cutterzuiger aan het werk is. Overheersende wind komt uit zuidwest. Ook werkt de dijk geluidwerend. Meeste geluid wordt verwacht van de afwerking/ in profiel brengen van de eilanden met graafmachines.

Verslag - Stakeholdergesprekken Vaarweg baggeren + Herstel eilanden Amstelmeer

Wat is het effect van de baggerwerkzaamheden voor de woonarken bij Van Ewijcksluis? De afstand tussen de woonarken en de baggerlocaties bedraagt 500 meter of meer. Er is geen effect voor de woonarken, anders dan geluid en vaarbewegingen.

DIVERS

Is er een relatie met het project Wieringerhoek van Rijkswaterstaat? Het zijn afzonderlijke projecten, die elkaar inhoudelijk wel versterken (versterken biodiversiteit). De werkzaamheden in het Amstelmeer gaan vanaf zomer 2021 in uitvoering; de planvorming voor de Wieringerhoek is net gestart en uitvoering staat gepland vanaf 2025.

Vallen de werkzaamheden samen met de dijkversterkingsprojecten van HHNK? Nee, dijkversterking vindt plaats nadat het baggeren van de vaarweg en het herstel van de eilanden is afgerond. Aanpassen van de dijkbekleding aan de buitenzijde van de Amsteldiepdijk staat gepland in 2023.

Wordt dit project behandeld in de gemeenteraad van Hollands Kroon? Dit project betreft uitvoering van bestaand beleid. Het herstel van de eilanden past binnen de gemeentelijke Omgevingsvisie en het bestemmingsplan. Voor de uitvoering van dit project zijn geen bestuurlijke besluiten van de gemeenteraad nodig. Wethouder Meeskens is geïnformeerd.

Aandachtspunten, wensen & tips

Vaarwegbeheer & onderhoud

- Suggestie: Ondiepe baaitjes van het campinggedeelte (camping is huurder van het water) en kite-gedeelte bij het Lutjestrand meenemen in baggerwerk. *Naschrift: Dit valt onder de gemeente Hollands Kroon. We geven het mee.*
- Betonblok nabij geleide dam aan de noordzijde van de vaargeul (net buiten de vaargeul, gemarkeerd met een gele staak met kruis op): dit vormt soms een obstakel voor boten en er gebeuren geregeld ongelukken met beginnende windsurfers. Wens is dit object te verwijderen of beter aangeven wat dit markeert. *Naschrift: Het betonblok betreft een bunker; niet eenvoudig te verwijderen. Deze ligt een flink stuk buiten de vaargeul en ook buiten de zomer-betonning. Omdat deze geen direct gevaar vormt voor de watersporters, kiest HHNK ervoor deze te laten liggen. Nader bekeken zal worden of de markering voldoende duidelijk is of kan worden verbeterd. Het is overigens de verantwoordelijkheid van iedere watersporter om markeringen te kennen, zeker voor de eigen veiligheid.*
- Vanaf het Amstelmeer richting Van Ewijcksluis staan ter hoogte van de vernauwing van het vaarwater naast de Verzakking, aan bakboord een aantal steekbakens. Deze zijn vooral bij donker weer slecht zichtbaar, te weinig contrasterend tegen de achtergrond. De aanduiding dat je het eilandje voor de toegang naar de brug moet rondren, kan beter. (als je te vroeg bb-uit gaat loop je op de keien, zie Google-maps). *Naschrift: HHNK zal de bebakening controleren en waar nodig aanpassen.*
- Aandachtspunt: Een mogelijke toekomstige verlenging van de vaarweg-geleide dam is nadelig voor het speed surfen. *Naschrift: Vooralsnog is verlenging van de geleide dam niet aan de orde.*

Blauwalg Amstelmeer

- Wens van de watersporters is de blauwalgproblematiek in het gehele Amstelmeer beter te monitoren en actief te bestrijden. *Naschrift: Blauwalg ontstaat in fosfaatrijk water tijdens lange droge zomers met hoge(re) temperaturen, die steeds vaker voorkomen. Vanuit de Kaderrichtlijn Water zijn en worden diverse maatregelen genomen om de waterkwaliteit te verbeteren. Het IJsselmeer is inmiddels erg voedselarm. Het water uit de landbouwgebieden wat via de gemalen op het Amstelmeer wordt uitgemalen, wordt ook steeds minder voedselrijk. Blauwalg wordt op dit moment alleen gemonitord op zwemwaterlocaties. Om blauwalg tegen te gaan, is het effect van kou en waterbeweging het grootste. De gemeente Hollands Kroon voert in 2021 maatregelen uit bij het Lutjestrand; koud water uit de diepere delen van het meer zal naar het zwemstrandje*

Verslag - Stakeholdersgesprekken Vaarweg baggeren + Herstel eilanden Amstelmeer

worden gepompt. Nader overleg hierover valt buiten de invloed van dit project; voor verdere vragen kan contact worden opgenomen met de gebiedsbeheerder van het hoogheemraadschap.

Hoogwatervluchtplaatsen & broedeilanden

- Vogelkenners/ tellers verwachten dat als in het broedseizoen de natuureilanden gevuld liggen met zand boven de waterlijn, dat wadvogels daarop massaal gaan zitten broeden en er weinig meer te werken valt zonder ze erg te verstoren (wat wettelijk gezien is verboden). Preventieve maatregelen om te voorkomen dat vogels tijdens het werk gaan broeden zijn lastig te nemen en er blijft een risico bestaan dat vogels er toch gaan broeden. Meest ideaal zou zijn als de aannemer in zijn planning rekening houdt met deze periode door bijvoorbeeld de boel grotendeels onder water te houden of de eilanden te vullen tot net onder waterpeil en met profileren te wachten tot na het broedseizoen (wellicht ook gunstig gelet op zakkingen). *Naschrift: We nemen het aandachtspunt mee bij het opstellen van de contractdocumenten. Voor de plannen is ook een QuickScan Wet Natuurbescherming opgesteld; deze wordt door de Omgevingsdienst beoordeeld.*
- Tip: rijshouten dammetje die als visbossen zijn toegepast in de Viskringloop zijn daar door wind/golven al weggeslagen; zorg dat ze voldoende stevig zijn. *Naschrift: we nemen dit mee in de contractdocumenten.*
- Suggestie die zijn gedaan om blauwalg tegen te gaan te gaan zijn 'motortjes' (manshanden pompje) om het water in beweging te houden (dit wordt bijvoorbeeld in de haven van Enkhuizen toegepast). *Naschrift: Verwachting is niet dat er zich in de eilanden (structureel) blauwalg zal ontwikkelen. De boswachter zal dit goed in de gaten houden. Als toch blijkt dat dit een probleem is, dan zal worden bekeken welke maatregelen kunnen worden genomen, zoals bijvoorbeeld het toepassen van een pompje of oppompen van water uit de diepere delen van het meer (zoals voor het Lutjestrond zal worden gedaan).*

Wensen en aandachtspunten m.b.t. hinder tijdens de realisatie

- Geen bouwverkeer door het dorp Van Ewijcksluis. Zwaar en sluisverkeer is al een probleem in het dorp.
- Liefst geen werkzaamheden in het weekend en door de week werktijden 8.00 – 17.00 uur.
- Zoveel mogelijk beperken van bouwlawaai, zeker in zomerseizoen.
- Hinder voor de vier beroepsvissers in het gebied waar zij het visrecht hebben zoveel mogelijk beperken. De beroepsvissers geven aan dat een stagnatievergoeding een optie is. Zij zijn bereid om tegen markconform tarief ondersteunende werkzaamheden uit te voeren bij de uitvoering van het werk. *Naschrift: We nemen deze punten mee in de verdere uitwerking. Uitgangspunt is de hinder voor de beroepsvissers in het gebied waar zij het visrecht hebben zoveel mogelijk beperken. Indien er sprake is van nadeel, dan zal dit nader worden afgestemd. Dat kan zodra bekend is welke aannemer het werk gaat uitvoeren en wat zijn werkwijze gaat worden.*
- Zorg voor de veiligheid van de watersporters/ surfers voor een duidelijke markering van de leidingen.
- Start werkzaamheden na of aan het eind van het watersportseizoen (half september/ begin oktober).
- Goede voorlichting over de werkzaamheden en eventuele te verwachten hinder. Hierbij het hele dorp Van Ewijcksluis informeren (het hele dorp wandelt over de dijk). We kunnen via de aanspreekpunten de kanalen van de verschillende verenigingen gebruiken (appgroepen/websites/email/nieuwsbrief/facebook). Idee: flyer maken met wat er gaat gebeuren en de planning (globale fasering in de uitvoeringsperiode van 1,5 jaar). *Naschrift: Omdat een flyer niet actueel gehouden kan worden, geven we de voorkeur om via de website van Landschap Noord-Holland de meest actuele informatie te delen. WVA wil graag een stukje in het clubblad opnemen (april 2021, contact: Roeland Otto). Suggestie: Ulkesluis gebruiken als overslagpunt of locatie waar zinkstukken worden gemaakt. Deze plek is bij de oorspronkelijke aanleg ook gebruikt en heeft niet voor hinder gezorgd.*

Naschrift: We nemen deze wensen en suggesties mee bij het opstellen van de contractstukken. We zullen de aannemers aangeven dat zwaar bouwverkeer door het dorp van Ewijcksluis niet wordt toegestaan. Voor geluidhinder geldt als minimale eis dat de aannemer binnen de geluidsnormen uit de Bouwbesluit blijft. Daarnaast zullen we bekijken op welke manier het beperken van hinder kan worden meegewogen in de selectie van een aannemer. Bijvoorbeeld door de uitvoering van het baggerwerk buiten de piek van het (water)recreatie seizoen en/of qua ligging van persleidingen zoveel mogelijk rekening te houden met beroepsvissers en watersporters. We willen graag een zo lang mogelijke uitvoeringsperiode meegeven i.v.m. zettingen. Rond de zomer zullen we samen met de aannemer de omgeving nader informeren over de uitvoering van de werkzaamheden.

Beleving, communicatie & voorlichting

Verslag - Stakeholdergesprekken Vaarweg baggeren + Herstel eilanden Amstelmeer

- Verbeteren voorlichting over de natuurwaarden in het Amstelmeer en verstoring ((kite)surfers, bootjes, honden, wandelaars). Bijvoorbeeld via websites van de Kitesurfvereniging Nederland en watersportverenigingen, app-groepen, informatieborden op het kitesurfstrandje/ dijk/ in het water plaatsen). *Naschrift: Landschap Noord-Holland zal initiatief nemen om het natuurbewustzijn te vergroten, o.a. met Wij & Wadvogels (bewustwording project), Vogelbescherming Nederland en provincie (NNN). E.e.a. in overleg met de Kitesurfvereniging Nederland. Via een speciale projectpagina op de website van Landschap Noord-Holland zal voorlichting worden gegeven over natuurwaarden in het Amstelmeer. Voor verstoring van gebruikers van het meer wordt een flyer ontwikkeld die we bij watersportverenigingen en op de camping neerleggen.*
- Er zijn mensen die denken dat je door de bestaande Verzakking kunt wandelen door verkeerde vermelding op wandelkaarten. Het zou mooi zijn als die kaarten kunnen worden aangepast. *Naschrift: Landschap Noord-Holland zal proberen te achterhalen waar de verwarring ontstaat en die indien mogelijk (laten) corrigeren.*
- Bestaande uitkijkpunt bij Balgzand updaten en verbeteren voor mensen uit de omgeving, vogelaars en toeristen. Dit kan ook een aanvulling/ versterking vormen voor agrarische bedrijven met nevenfuncties (bijvoorbeeld agrarisch informatiepunt, onderdeel routes langs stalletjes). *Naschrift: Landschap Noord-Holland maakt zich hard voor een upgrade van het bestaande uitkijkpunt bij Van Ewijcksluis en overlegt hierover met Wij & Wadvogels, provincie, gemeente en hoogheemraadschap. Op dit moment is er nog geen financiering. Voorjaar 2021 wordt een eind verderop in de Balgzandpolder aan de rand van Balgzand een nieuwe, hoge uitkijktoren geplaatst. Vanuit deze uitkijktoren hebben mensen zicht op de gehele Balgzandpolder, de vogels die daar foerageren en rusten en een deel van het Wad. Zicht is tot de kustlijn van Texel en Wieringen.*
- Voorlichtingsmateriaal over natuurwaarden en wadvogels voor gasten horeca/ recreatiebedrijven in de directe omgeving ter beschikking stellen. *Naschrift: Vanuit de Waddenvereniging en de Vogelbescherming worden regelmatig cursussen Gastheerschap Wadden aangeboden voor ondernemers. Vanuit het project Wij & Wadvogels zullen Wadden cafés worden georganiseerd; vanwege Corona zijn deze uitgesteld. Voorlichtingsmateriaal is digitaal beschikbaar via www.beleefdewaddennatuur.nl . Op de website van Landschap Noord-Holland wordt voorlichting gegeven over het natuurgebied Balgzand [Balgzand | Landschap Noord-Holland](#), de Balgzandpolder [Balgzandpolder | Landschap Noord-Holland](#) en Amstelmeer [Amstelmeer en Verzakking | Landschap Noord-Holland](#). Verder komt er in de loop van dit voorjaar een projectpagina over de werkzaamheden in het Amstelmeer met allerlei informatie die van toepassing is op het project.*
- Tips /suggesties voor communicatie over het project en de realisatie:
 - Excursie organiseren, tijdens de realisatie en daarna.
 - Stel een doel qua vogels op de eilanden, bijvoorbeeld het aantal vlieg-vlugge jongen waar je op hoopt. Dan kun je daarop monitoren en communiceren.
 - Film en/ of 360 graden luchtfoto's inzetten om omgeving te informeren over voortgang maar ook voor vergroten besef belang natuurbescherming en wat natuurorganisaties doen. Aandachtspunten zijn kosten / budget, regelgeving vliegveld De Kooy en verstoring van rustende en broedende vogels..*Naschrift: We nemen deze tips ter harte bij de verdere communicatie. LNH zal de mogelijkheden voor excursies tijdens de realisatie nader bekijken, mede in overleg met de aannemer.*

Nog vragen of opmerkingen?

Heeft u nog vragen of opmerkingen, dan kunt u contact opnemen met Steven Westerman s.westerman@hhnk.nl en Neeltje Annink n.annink@landschapnoordholland.nl .